Co-funded by the European Union

#womenBOSSproject

BOSS

WOMEN IN FAMILY BUSINESSES

Heritage Business Strategies for Sustainable Development

Work package 3

Training Programme For Leader Women in Europe Family Businesses

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

This project has been funded with support from the European Commission. Its content and material reflects only the views of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2020-1-SE01-KA202-077922

CC BY NC

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ЗЕЛЕНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Зміст:

1. Вступ

2. Таблиця знань і навичок

3. Модуль 5: Зелене підприємництво

3.1. Перехід до зелених стандартів

3.1.1. Сталість

3.1.2. Сталий бізнес

3.1.3. Зелена економіка

3.1.4. Природний капітал

3.2. Зелені компетенції

3.2.1. Рамка Зелених Компетенцій

3.2.2. Як поєднати Greencomp та Entrecomp: Розвиток підприємницьких компетенцій в рамках системи Greencomp

3.3. Зелений бізнес

3.3.1 Необхідність інновацій

3.3.2 Від лінійної до циркулярної економіки

3.3.3 Розробка та впровадження нових бізнес-моделей на основі концепції циклічності

4. Відео

5. Висновки

6. Список використаних джерел

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

1. Вступ

Цей модуль надає додаткову інформацію з особливим акцентом на "зелених" аспектах підприємництва. Відомо, що протягом останніх років увага до питань сталого розвитку набуває все більшого значення. На міжнародному рівні багато політичних стратегій мають "зелене питання" як основний пріоритет при розробці та реалізації заходів, які необхідно здійснити. Як наслідок, навіть з боку підприємництва увага до "зеленого" та сталого розвитку отримала значне місце: не тільки нові бізнес-продукти та послуги повинні враховувати цей зсув, але й знання та компетенції, які необхідно розвивати, повинні бути приведені у відповідність до "зеленої революції", до якої нам потрібно пристосуватися. У цьому останньому модулі ми прагнемо більше зосередитися на "зеленому" аспекті концепції підприємництва, надаючи слухачам елементарну інформацію про те, як зелені питання можуть бути включені в підприємницькі ідеї та які практичні вигоди від цього можуть бути. Відштовхуючись від цього, перший розділ є своєрідним вступом до основних термінів, визначень і теоретичних знань, пов'язаних із зеленою тематикою: що ми маємо на увазі під "сталістю", "сталим розвитком", "сталим бізнесом", а потім "зеленою економікою" і "природним капіталом". У другому розділі ми представляємо Рамку GreenComp (Європейська рамка компетентностей зі сталого розвитку) з її основними характеристиками, щоб дати слухачам чітке уявлення про офіційне європейське розуміння "зелених" компетентностей; на другому етапі ми надаємо порівняльну візуалізацію з Рамкою EntreComp (Європейська рамка компетентностей з підприємництва) з точки зору сфер, компетентностей та дескрипторів/індикаторів, щоб дати слухачам змогу краще зрозуміти ці дві рамки та знайти потенційні спільні точки дотику для зв'язку між цими двома рамочними компетентностями. Третій і останній розділ є більш бізнес-орієнтованим, він надає практичну інформацію про необхідний перехід від лінійної до циркулярної економіки, а потім підтримує слухачів у поетапному процесі розробки та впровадженні нових бізнес-моделей, заснованих на принципі циркулярної економіки.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

2. Таблиця знань та навичок

Зміст цього модуля пов'язаний з Рамкою компетенцій BOSS (WP2) і запропонує вам вступну інформацію та інструменти для розвитку наступних навичок і знань:

ЗМІСТ	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
	НАВИЧКИ ДЛЯ ЦІЛЬОВОЇ ГРУПИ	ЗНАННЯ ДЛЯ ЦІЛЬОВОЇ ГРУПИ
Сталий розвиток та сталий бізнес	вміти розпізнавати основні принципи сталого розвитку в бізнес-процесах	мати знання про основи сталого розвитку, три складові сталого розвитку та основні форми сталого бізнесу
Зелена економіка та природний капітал	вміти читати і розуміти майбутні тенденції економіки відповідно до основоположних принципів "зеленої економіки" та "природного капіталу	мати знання про принципи та основний зміст "зеленої" економіки та природного капіталу в майбутніх тенденціях розвитку економіки
Структура GreenComp	вміти розпізнавати та застосовувати компетенції рамки при розробці та реалізації особистих дій як громадянина	мати знання про чотири сфери GreenComp з точки зору компетенцій та відповідних дескрипторів
Як пов'язати фреймворк GreenComp та EntreComp	вміти розпізнавати та ефективно поєднувати компетенції двох рамок у процесі розробки "зелених підприємницьких" дій	мати всебічні знання про обидві рамки з точки зору компетенцій та відповідних індикаторів/дескрипторів
Від лінійної до циркулярної економіки	вміти визначати основні кроки (включаючи компетенції, які необхідно розвивати) для переходу від лінійної до циркулярної економіки	мати знання про те, як змінити мислення від лінійної до циркулярної економіки
Розробка та впровадження нових бізнес-моделей на основі концепції циклічності	вміти мислити та проектувати бізнес-процеси на основі принципів циркулярної економіки	мати знання про основні типи та характеристики бізнес-моделей, заснованих на концепції циркулярної економіки

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

3. Зелене підприємництво

3.1. Перехід до зелених стандартів

3.1.1. Сталість

Перше, що слід з'ясувати одразу, коли ми говоримо про ці теми, - це суттєва різниця між поняттями "сталість" та "сталий розвиток". Дуже часто ці поняття змішують і використовують як взаємозамінні, незважаючи на їхню концептуальну різницю. Гарне пояснення дає GreenComp, європейська рамка компетенцій зі сталого розвитку: "Сталість найкраще описати як довгострокову мету, таку як досягнення більш сталого світу, тоді як сталий розвиток, як випливає з самого слова, стосується багатьох процесів і шляхів, що використовуються для стимулювання розвитку або досягнення прогресу у сталий спосіб". Сталий розвиток зосереджується на задоволенні потреб сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

Іншими словами, сталий розвиток означає створення балансу між економічними, екологічними та соціальними міркуваннями, аби ресурси використовувалися відповідально та ефективно і задовольняли потреби всіх людей сьогодні і в майбутньому.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Сталість передбачає пошук шляхів використання ресурсів, таких як енергія, вода та сировина, таким чином, щоб мінімізувати відходи та забруднення, зменшити викиди парникових газів і захистити біорізноманіття та природні екосистеми. Це також передбачає сприяння соціальній рівності та справедливості, щоб кожна людина мала доступ до ресурсів, необхідних для здорового та повноцінного життя, а також рівномірний розподіл вигод і витрат у суспільстві. По суті, сталість - це створення світу, в якому люди можуть процвітати, одночасно захищаючи планету для майбутніх поколінь.
Концепція сталості складається з трьох складових: економічної, екологічної та соціальної.

Екологічна складова

Екологічна складова часто привертає найбільшу увагу. Компанії зосереджуються на зменшенні вуглецевих викидів, відходів упаковки, споживанні води та загальному впливі на довкілля. Компанії виявили, що позитивний вплив на планету може також мати позитивний фінансовий вплив. Наприклад, зменшення кількості матеріалів, що використовуються в пакуванні, зазвичай зменшує загальні витрати на ці матеріали.
Однією з проблем, пов'язаних з екологічною складовою, є те, що вплив бізнесу на довкілля часто не враховується повністю, а це означає, що існують зовнішні чинники, які не фіксуються. Загальні витрати на стічні води, викиди вуглекислого газу, рекультивацію земель та відходи загалом нелегко підрахувати, оскільки компанії не завжди беруть на себе відповідальність за відходи, які вони продукують. Саме тут на допомогу приходить бенчмаркінг, який намагається кількісно оцінити такі зовнішні наслідки, щоб можна було простежити поступ у їх зменшенні та змістовно прозвітувати про нього.

Соціальна складова

Соціальна складова пов'язана з іншим погано визначеним поняттям: соціальна ліцензія. Сталий бізнес повинен мати підтримку та схвалення своїх працівників, зацікавлених сторін та громади, в якій він працює. Підходи до забезпечення та збереження цієї підтримки є різними, але вони зводяться до встановлення доброчесного ставлення до працівників, а також до того, щоб бути добропорядним громадянином і членом громади як на місцевому, так і на глобальному рівнях.
Що стосується працівників, то компанії переорієнтовуються на стратегії утримання та залучення, передбачаючи надання додаткових пільг, таких як підвищення виплат у зв'язку з вагітністю та пологами, гнучкий графік роботи, а також можливості для навчання та розвитку. Щоб залучити громаду, компанії винайшли різні способи повернення коштів, включаючи благодійність, спонсорство, стипендії та інвестиції в місцеві громадські проєкти.

Економічна складова

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Економічна складова сталості - це сфера, де переважна більшість компаній відчуває, що вони стоять на правильному шляху. Щоб бути стійким, бізнес має бути прибутковим. При цьому прибуток не може переважати над двома іншими складовими. Насправді, прибуток за будь-яку ціну - це зовсім не те, про що йдеться в економічній складовій. Діяльність, що стосується економічної складової, передбачає відповідність вимогам законодавства, належне управління та управління ризиками. Іноді цей компонент називають компонентом управління, маючи на увазі належне корпоративне управління. Це означає, що рада директорів і керівництво відповідають інтересам акціонерів, а також інтересам громади міста, ланцюжків створення вартості та кінцевих споживачів. Що стосується управління, то інвесторів може цікавити, чи використовує компанія точні та прозорі методи бухгалтерського обліку, і чи надається акціонерам право голосу при розгляді важливих питань. Вони також зацікавлені в тому, щоб компанія уникала конфлікту інтересів при виборі членів ради директорів, не використовувала політичні контрибуції з метою отримання фінансування і, звісно, не займалася незаконною діяльністю.

Концепція сталості за європейськими стандартами

Економічне зростання не є самоціллю. Економіка повинна працювати для людей і планети. Кліматичні та екологічні проблеми, технологічний прогрес і демографічні зміни глибоко трансформують наші суспільства. Європейський Союз та його держави-члени повинні відреагувати на ці структурні зрушення новою моделлю зростання, яка враховуватиме обмеженість наших природних ресурсів і забезпечить створення робочих місць та стійке процвітання в майбутньому.

Програма дій до 2030 року: 17 Цілей сталого розвитку

Програма сталого розвитку до 2030 року, прийнята всіма державами-членами Організації Об'єднаних Націй у 2015 році, є спільним планом досягнення миру та процвітання для людей і планети сьогодні і в майбутньому. В його основі лежать 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), які є нагальним закликом до дій для всіх країн - як розвинених, так і тих, що розвиваються - в рамках глобального партнерства.

ЦІЛЬ 1: Подолання бідності

ЦІЛЬ 2: Подолання голоду

ЦІЛЬ 3: Міцне здоров'я та добробут

ЦІЛЬ 4: Якісна освіта

ЦІЛЬ 5: Гендерна рівність

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

ЦІЛЬ 6: Чиста вода та належні санітарні умови

ЦІЛЬ 7: Відновлювана енергія

ЦІЛЬ 8: Гідна праця та економічне зростання

ЦІЛЬ 9: Промисловість, інновації та інфраструктура

ЦІЛЬ 10: Скорочення нерівності

ЦІЛЬ 11: Сталий розвиток міст і громад

ЦІЛЬ 12: Відповідальне споживання та виробництво

ЦІЛЬ 13: Боротьба зі зміною клімату

ЦІЛЬ 14: Збережння морських екосистем

ЦІЛЬ 15: Збереження систем суходолу

ЦІЛЬ 16: Мир та справедливість

ЦІЛЬ 17: Партнерство заради стійкого розвитку

Цілі стійкого розвитку

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

3.1.2. Сталий бізнес

З другої половини 19 століття західні суспільства почали усвідомлювати, що їхня економічна та промислова діяльність має значний вплив на навколишнє середовище та соціальну рівновагу. У світі відбулося кілька екологічних і соціальних криз, які призвели до усвідомлення необхідності створення більш стійкої моделі.

У 1972 році в Стокгольмі відбулася Конференція ООН з навколишнього середовища - перша велика зустріч світових лідерів, на якій обговорювався вплив людини на довкілля та його зв'язок з економічним розвитком. Одна з головних цілей цієї зустрічі полягала в тому, щоб розробити спільні погляди та принципи, які б надихали та спрямовували населення планети на збереження "середовища проживання людини". Після усвідомлення того, що наша планета має межі, які необхідно поважати, а також того, що прогрес - це не лише економічне зростання, почали розроблятися комплексні рішення. Поступово почала формуватися концепція ведення "сталого бізнесу". Але що це таке?

Сталий бізнес - це підхід до ведення бізнесу, який має на меті мінімізувати негативний вплив на довкілля, суспільство та майбутні покоління, водночас сприяючи довгостроковому економічному зростанню та прибутковості. Він передбачає інтеграцію екологічних, соціальних та економічних міркувань у бізнес-стратегії, операції та процеси прийняття рішень.

Основні принципи сталого бізнесу передбачають наступне:

1. Дбайливе ставлення до довкілля: Сталий бізнес прагне мінімізувати свій вплив на довкілля, ефективно використовуючи ресурси, зменшуючи відходи та впроваджуючи більш екологічні методи виробництва. Вони можуть запроваджувати енергозберігаючі заходи, сприяти переробці та зменшенню відходів, а також досліджувати відновлювані джерела енергії.

2. Соціальна відповідальність: Сталий бізнес враховує інтереси та добробут своїх працівників, клієнтів, громад та інших зацікавлених сторін. Вони пропонують працівникам гідну заробітну плату, безпечні умови праці та можливості для професійного зростання. Крім того, вони залучені до філантропічної діяльності та сприяють соціальному та громадському розвитку.

3. Економічна життєздатність: Сталий бізнес визнає важливість фінансової стабільності та довгострокової прибутковості. Бізнес націлений на створення цінності для своїх акціонерів, враховуючи при цьому потенційні ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком. Інтегруючи сталий розвиток у свої бізнес-моделі, такі компанії можуть досягти

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

економії витрат, залучити соціально свідомих споживачів та отримати конкурентну перевагу.

Сталий бізнес часто використовує різні стратегії та практики, зокрема

1. Стале управління ланцюгами постачання: це передбачає роботу з постачальниками, які дотримуються етичних та екологічних практик. Це може включати відповідальний вибір матеріалів, скорочення викидів при транспортуванні та забезпечення доброчесної торгівлі.
2. Інновації у сфері продуктів та послуг: сталий бізнес фокусується на розробленні екологічно чистих продуктів та послуг, які задовольняють потреби клієнтів і водночас мінімізують негативний вплив на довкілля. Це стосується використання перероблених матеріалів, зменшення кількості пакувальних відходів або розробки енергоефективних технологій.
3. Залучення зацікавлених сторін та прозорість: сталий бізнес активно залучає зацікавлені сторони до процесів прийняття рішень та підтримує прозору комунікацію щодо власних зусиль у сфері сталого розвитку. Це може посилити довіру, сприяти співпраці та забезпечити підзвітність.
4. Дотримання нормативних вимог: сталий бізнес прагне дотримуватися законодавчих вимог, пов'язаних із захистом довкілля, соціальною відповідальністю та етичними методами ведення бізнесу, або навіть перевищувати їх. Вони стежать за відповідними нормативними актами та сертифікатами, забезпечуючи відповідність своєї діяльності визнаним стандартам.

Впроваджуючи сталі практики, бізнес сприяє збереженню довкілля, соціальному благополуччю та економічній стійкості. Вони також реагують на зростаючий попит з боку споживачів, інвесторів та регуляторних органів на відповідальні та сталі рішення, тим самим створюючи позитивний імідж бренду та позиціонуючи себе для довгострокового успіху у світі, що швидко змінюється.

3.1.3 Зелена економіка

"Зелена економіка - це економіка, яка підвищує добробут людей і соціальну справедливість, водночас значно зменшуючи екологічні ризики та екологічні дефіцити" (Програма ООН з навколишнього середовища ЮНЕП, https://www.unep.org/).

Зелена економіка зосереджена на довкіллі, добробуті людей та сталому майбутньому.

Така економіка є низьковуглецевою, ефективною та безпечною у виробництві, а також інклюзивною у споживанні та результатах, заснованою на спільному використанні,

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

циркулярності, співпраці, згуртованості, стійкості та взаємозалежності. Вона зосереджена на розширенні можливостей і вибору для національних економік, використовуючи цілеспрямовану і відповідну фіскальну політику та політику соціального захисту, і підтримується сильними інституціями, які спеціально орієнтовані на забезпечення соціального та екологічного мінімумів. Як економічна модель, вона враховує екологічні та соціальні зовнішні фактори і не фокусується на зростанні ВВП як кінцевій економічній меті. Зелена економіка асоціюється з великою кількістю можливостей, як для людей - покращити середовище проживання та мати гідну роботу, так і для бізнесу - збільшити прибутки за рахунок більш ефективних виробничих практик, які генерують заощадження, скористатися зростаючим ринком екологічних товарів та послуг, покращити свій імідж тощо....

Перехід до інклюзивної зеленої економіки передбачає спільні зусилля на багатьох рівнях, у тому числі в стимулюванні сталого способу життя, розширенні моделей сталого споживання і виробництва та заохоченні зеленого підприємництва шляхом просування екоінновацій, сприяння ресурсоефективності та актуалізації "зеленої" споживчої поведінки.

Source: https://www.switchtogreen.eu/inclusive-green-economy/

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Інклюзивна зелена економіка ґрунтується на п'яти ключових принципах, які разом можуть визначати економічні реформи в різних контекстах.

Добробут: інклюзивна зелена економіка орієнтована на людей. Її метою є створення справжнього спільного процвітання. Вона зосереджена на зростанні багатства, яке підтримуватиме добробут. Вона надає пріоритет інвестиціям і доступу до стійких природних систем, інфраструктури, знань і освіти, необхідних для процвітання всіх людей. Вона пропонує можливості для "зелених" і гідних засобів до існування, підприємств і робочих місць.

Справедливість: інклюзивна зелена економіка є інклюзивною та недискримінаційною. Вона сприяє справедливому розподілу можливостей і результатів.

Планетарні кордони: Це економіка, яка захищає, відновлює та інвестує в природу.

Ефективність та забезпеченість: Уможливлює економічне зростання без збільшення споживання ресурсів. Вона визнає, що має відбутися значний глобальний зсув для обмеження споживання природних ресурсів до фізично сталого рівня.

Ефективне управління: базується на діях уряду, прозорості та відповідній політиці.

3.1.4. Природний капітал

Природний капітал можна визначити як світові запаси природних активів, які включають геологію, ґрунт, повітря, воду і все живе (Word Forum on Natural Capital: https://naturalcapitalforum.com/).

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Source: Science for Environment Policy "Taking stock: progress in natural capital accounting" (2017)

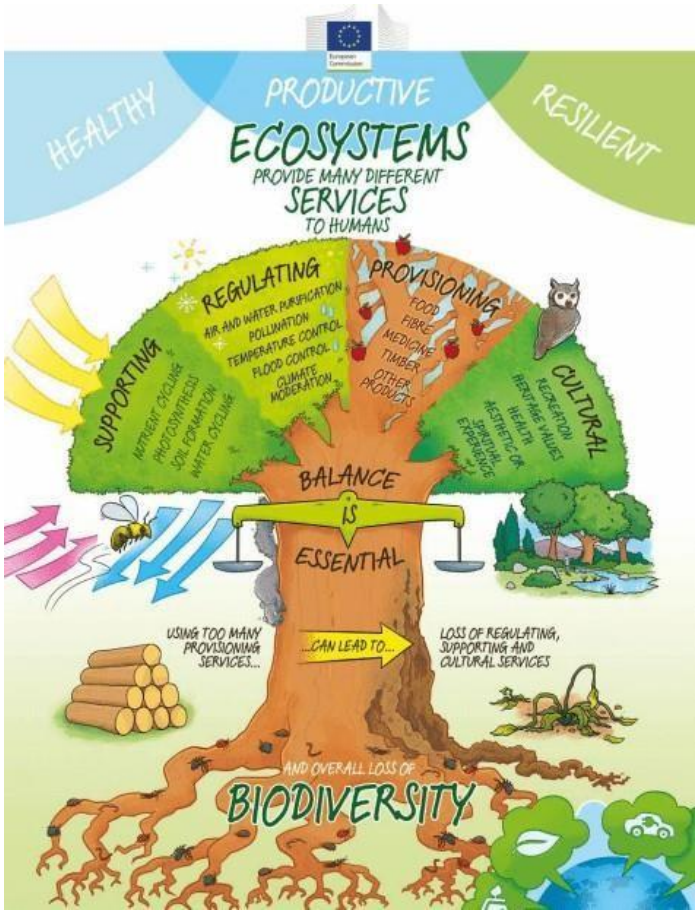

Якщо ми витрачаємо занадто багато фінансового капіталу, ми накопичуємо борги, які, якщо їх не контролювати, можуть зрештою призвести до банкрутства. Коли ми надмірно виснажуємо природний капітал, ми також накопичуємо борги, які потрібно повертати, наприклад, висаджуючи вирубані ліси або відновлюючи водні ресурси. Якщо ми будемо продовжувати виснажувати запаси природного капіталу, не дозволяючи природі відновлюватися і не заохочуючи її до цього, ми ризикуємо зруйнувати екосистему на місцевому, регіональному чи навіть глобальному рівнях.

Природний капітал є найбільш фундаментальною формою капіталу, оскільки він забезпечує базові умови для існування людини, забезпечуючи її їжею, чистою водою та повітрям, а також необхідними ресурсами. Він встановлює екологічні межі для наших соціально-економічних систем, які вимагають безперервних потоків матеріальних ресурсів та екосистемних послуг (малюнок нижче). Проте вона не враховується в національних системах обліку багатства.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

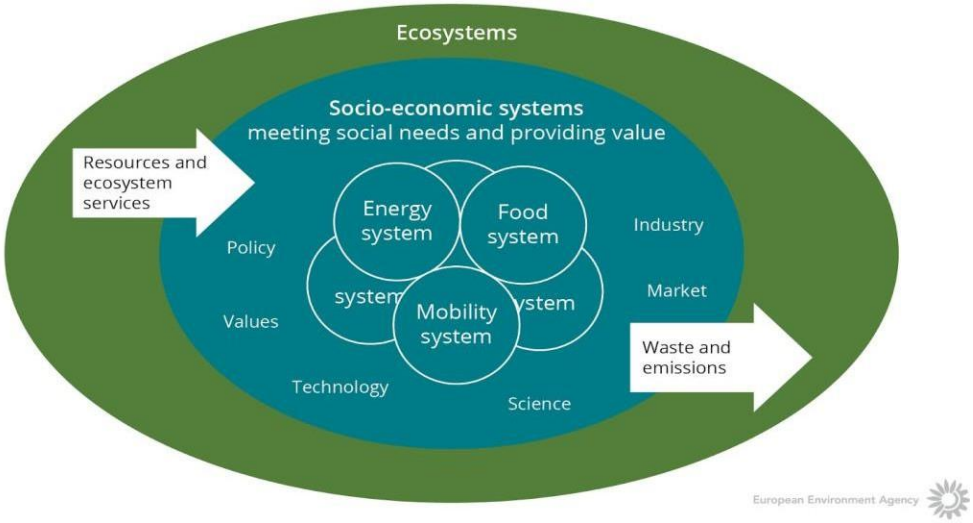

Picture [Conceptual framework for ecosystem assessments] from European Environment Agency

Саме з цього природного капіталу люди отримують широкий спектр послуг, які часто називають екосистемними послугами, які створюють умови для людського життя.
Найбільш очевидні екосистемні послуги охоплюють їжу, яку ми споживаємо, воду, яку ми п'ємо, і рослинну сировину, яку ми використовуємо як паливо, будівельні матеріали та ліки. Існує також багато менш помітних екосистемних послуг, таких як регулювання клімату і природний захист від повеней, які забезпечують ліси, мільярди тонн вуглецю, що зберігаються в торфовищах, або запилення сільськогосподарських культур комахами. Ще менш помітними є культурні екосистемні послуги, такі як джерело натхнення, яке ми знаходимо в дикій природі та довкіллі.
Природний капітал містить два основні компоненти:

- Абіотичний природний капітал охоплює надра (наприклад, корисні копалини, мінерали, метали) та абіотичні потоки (наприклад, вітрова та сонячна енергія).
- Біотичний природний капітал або екосистемний капітал охоплює екосистеми, які надають широкий спектр цінних послуг, необхідних для добробуту людини (флора, фауна, морські та наземні екосистеми).

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

3.2. Зелені компетентності

3.2.1. Рамка зелених компетентностей

- Кілька років тому в рамках Європейської зеленої угоди, однієї з найважливіших ініціатив щодо зеленої політики та стратегій, що реалізуються в Європі, Комісія оприлюднила ідею розробити Європейську рамку компетенцій зі сталого розвитку, GreenComp.
- Метою було створити загальну для всіх рамку компетенцій зі сталого розвитку на європейському рівні. Наявність спільного розуміння може стати каталізатором для дій та спільної стратегії навчання для екологічної сталості.
- Згідно з GreenComp "Сталий розвиток означає визначення пріоритетності потреб усіх форм життя та планети, гарантуючи, що людська діяльність не перевищуватиме планетарних можливостей", а "компетентність зі сталого розвитку дає студентам можливість втілювати цінності сталого розвитку та охоплювати складні системи, щоб вживати заходів для відновлення та підтримання здоров'я екосистем і зміцнення справедливості, формуючи бачення сталого майбутнього".
- Структура GreenComp складається з 12 компетенцій, розділених на чотири сфери.
-

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

- СФЕРА 1: Втілення цінностей сталого розвитку. Компетенції включають в себе
- ✔ Цінність сталого розвитку
- ✔ Підтримка соціальної справедливості
- ✔ Захист природи
-
- СФЕРА 2: Розуміння складності сталого розвитку. Компетенції:
- ✔ Системне мислення
- ✔ Критичне мислення
- ✔ Формулювання проблем
-
- СФЕРА 3: Формування сталого майбутнього. Компетенції:
- ✔ Системне мислення
- ✔ Постановка проблем
- ✔ Грамотність щодо майбутнього
- ✔ Адаптивність
- ✔ Дослідницьке мислення
-
- СФЕРА 4: Діємо заради сталого розвитку. Компетенції
- ✔ Політична діяльність
- ✔ Колективні дії
- ✔ Індивідуальна ініціатива
-

Для швидкого ознайомлення з документом: як він структурований?

- Глава 1 - це, в основному, загальний вступ
- Розділ 2 фокусується на термінології та концепціях, які складають основу GreenComp
- Розділ 3 представляє чотири сфери компетенцій, 12 компетенцій та пов'язані з ними дескриптори
- Розділ 4 містить опис сфер компетентності та компетенцій сталого розвитку, а також їх застосування на практиці
- Розділ 5 описує варіанти подальшого розвитку.

Як візуалізувати рамку GreenComp

Структура побудована на метафорі бджолиного запилення, де бджоли, квіти, нектар і бджолині вулики відображають сфери, в яких відбувається запилення,
нектар і вулики уособлюють чотири напрямки рамки. Метафора підкреслює взаємодію та динаміку між чотирма сферами та 12 компетенціями.
Бджоли символізують компетентності, пов'язані зі сферою "діяти задля сталого розвитку".
✔ Квіти уособлюють компетентності, пов'язані зі сферою "бачення сталого майбутнього".

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

✔ Бджолиний вулик символізує компетенції, пов'язані зі сферою "втілення цінностей сталого розвитку". Вулик захищає та підтримує бджіл.

✔ Пилок і нектар репрезентують компетенції, пов'язані зі сферою "розуміння складності сталого розвитку".

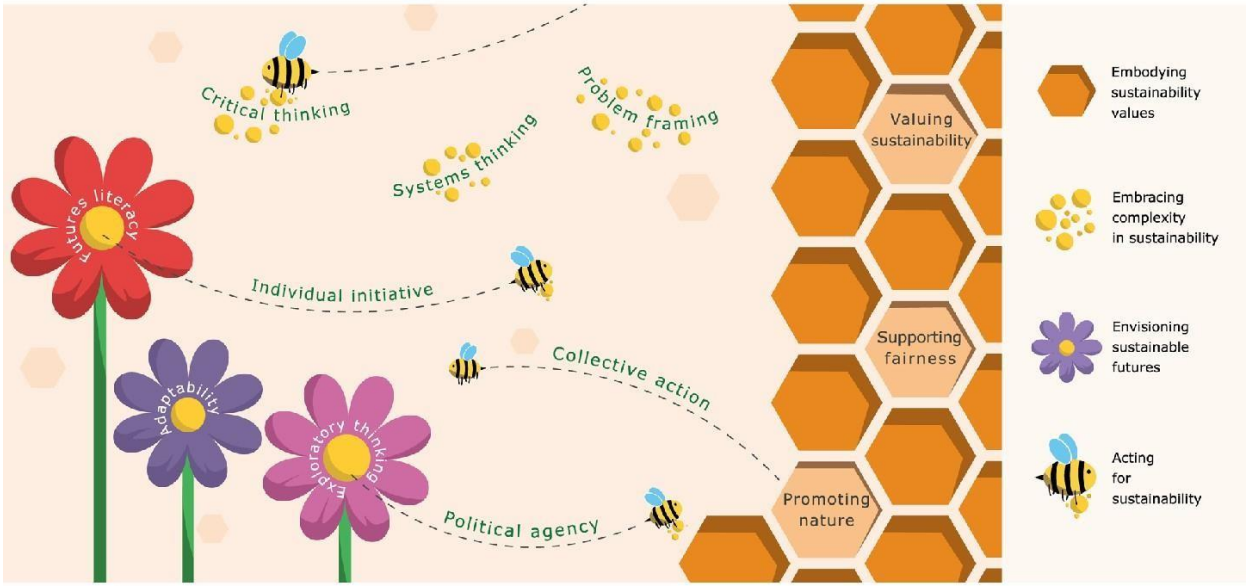

Visual representation from EntreComp

Для повного розуміння Рамкової програми дивіться тут.

3.2.2. Як поєднати Greencomp та Entrecomp: Розвиток підприємницьких компетенцій в рамках системи Greencomp

Ефективний спосіб розвитку підприємницьких компетенцій - це всебічне розуміння двох європейських рамок, які Європейська Комісія запровадила для кращого визначення відповідно "зелених" компетенцій та підприємницьких компетенцій: GreenComp та EntreComp.

Про GreenComp ми вже розповідали в попередньому параграфі. Що стосується EntreComp, то можна сказати, що це довідкова система, покликана допомогти зрозуміти, що мається на увазі під підприємництвом як ключовою компетенцією для навчання впродовж життя. Вона покликана підтримувати та стимулювати дії, спрямовані на покращення

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

підприємницької спроможності європейських громадян та організацій.

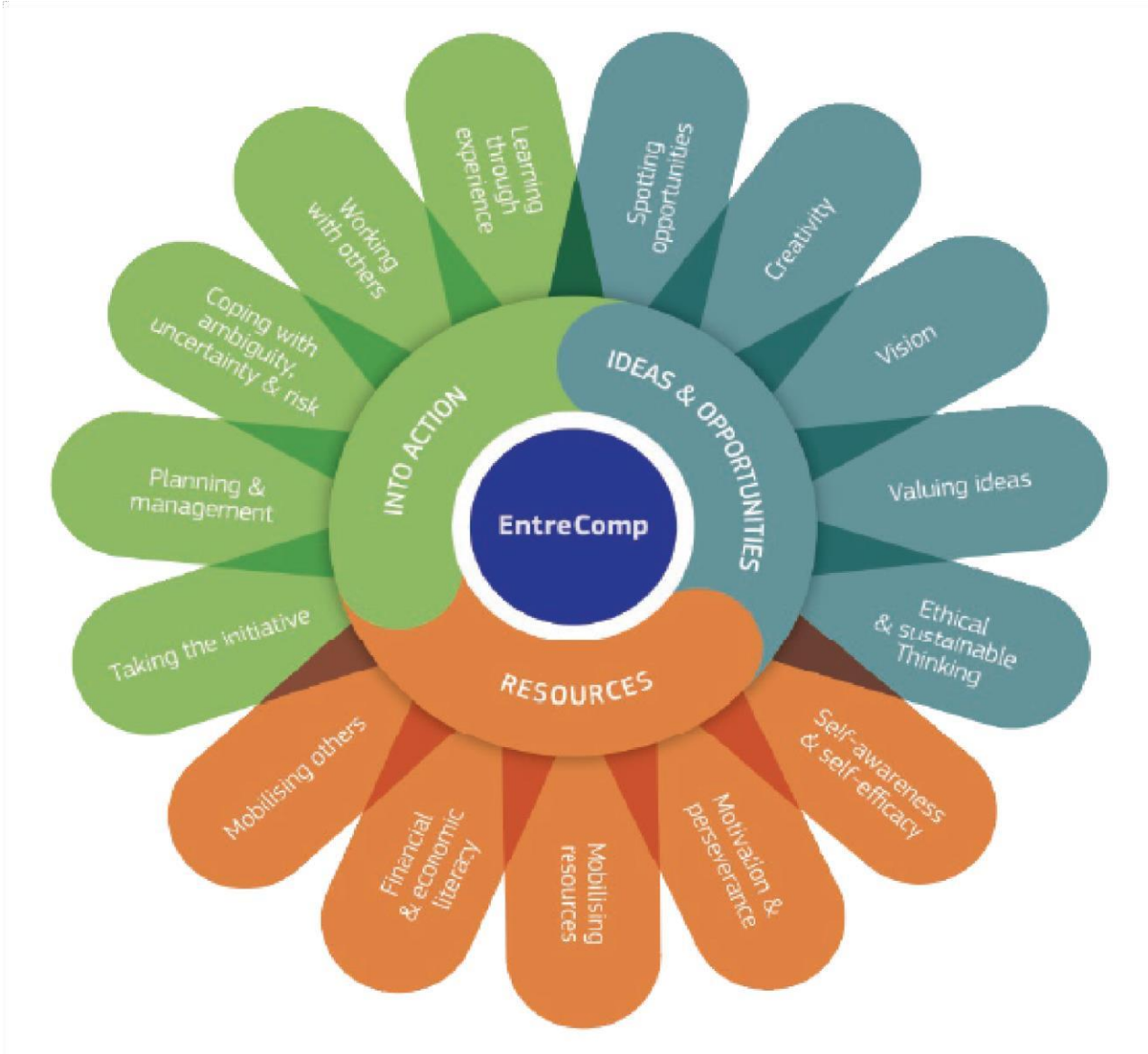

A short video about EntreComp: https://www.youtube.com/watch?v=ijpVICWGIdc

Тепер давайте подивимося, як ці дві рамки структуровані з точки зору сфер, компетенцій та дескрипторів/індикаторів.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

GREENCOMP

СФЕРА	КОМПЕТЕНТНІСТЬ	ОПИС
Втілення цінностей сталого розвитку	Цінність сталого розвитку	Аналізувати персональні цінності; визначати та пояснювати, як цінності змінюються між людьми та з часом, критично оцінюючи, як вони узгоджуються з цінностями сталого розвитку.
	Підтримка справедливості	Підтримувати рівність і справедливість для нинішніх і майбутніх поколінь та вчитися на досвіді попередніх поколінь задля сталого розвитку.
	Сприяння збереженню природи	Визнавати, що люди є частиною природи; поважати потреби та права інших видів і самої природи з метою
Втілення комплексності в сталому розвитку	Системне мислення	відновлювати та регенерувати здорові та стійкі екосистеми.
	Критичне мислення	Підходити до проблеми сталого розвитку з усіх боків; враховувати час, простір і контекст, щоб зрозуміти, як елементи взаємодіють всередині та між системами.
	Постановка проблеми	Оцінювати інформацію та аргументи, визначати припущення, ставити під сумнів статус-кво та розмірковувати над тим, як особистий, соціальний та культурний досвід впливає на мислення та висновки.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

	Осмислення майбутнього	Формулювати поточні або потенційні виклики як проблеми сталого розвитку з точки зору складності, залучених людей, часу та географічного охоплення, щоб визначити відповідні підходи до передбачення та запобігання проблемам, а також до пом'якшення та адаптації до вже існуючих проблем.
	Адаптивність	Уявляти альтернативне стійке майбутнє, створюючи та опрацьовуючи альтернативні сценарії та визначаючи кроки, необхідні для досягнення бажаного сталого майбутнього.
	Дослідницьке мислення	Приймати реляційний спосіб мислення, досліджуючи та пов'язуючи різні дисципліни, використовуючи творчий підхід та експериментуючи з новими ідеями чи методами.
Діяльність заради сталого розвитку	Політична діяльність	Орієнтуватися в політичній системі, визначати політичну відповідальність і підзвітність за несталу поведінку та вимагати ефективної політики сталого розвитку.
	Колективна дія	Діяти задля змін у співпраці з іншими.
	Індивідуальна ініціатива	Визначати власний потенціал для сталого розвитку та активно сприяти покращенню перспектив для громади та планети.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

ENTRECOMP

СФЕРА	КОМПЕТЕНТНОСТІ	ПОКАЗНИК
Ідеї та можливості	можливості для спостереження	Використовувати уяву та здібності для виявлення можливостей для створення цінності
	творчість	розвивати креативні та цілеспрямовані ідеї
	бачення	працювати над своїм баченням майбутнього
	оцінка ідей	Максимальне використовувати ідеї та можливості
	етичне та стале мислення	Оцінювати наслідків та впливу ідей, можливостей та дій
ресурси	самосвідомість та самоефективність	вірити в себе і продовжувати розвиватися
	мотивація та наполегливість	зосередьтеся і не здавайтеся
	мобілізація ресурсів	збирати та управляти необхідними ресурсами
	фінансова та економічна грамотність	розвивати фінансові та економічні ноу-хау
	мобілізація інших	надихати, захоплювати та залучати інших
дія	прояв ініціативи	йти до мети
	планування та управління	розставляти пріоритети, організовувати та контролювати виконання

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

	подолання невизначеності, неоднозначності та ризику	приймати рішення в умовах невизначеності, неоднозначності та ризику
	робота з іншими	працювати в команді, співпрацювати та налагоджувати зв'язки
	набуття ґрунтовного досвіду	вчитися на практиці

3.3. Зелений бізнес

3.3.1 Необхідність інновацій

Визначення ОЕСР щодо інновацій

Згідно з офіційним визначенням ОЕСР, наведеним у Посібнику Осло, "інновація - це новий або вдосконалений продукт чи процес (або їх поєднання), який суттєво відрізняється від попередніх продуктів чи процесів суб'єкта господарювання і який став доступним для потенційних користувачів (продукт) або впроваджений у виробництво суб'єктом господарювання (процес)".

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Інновація - це більше, ніж нова ідея чи винахід. Інновація вимагає впровадження, або шляхом активного використання, або шляхом надання доступу до неї іншим сторонам, фірмам, особам чи організаціям.
Економічний та соціальний вплив винаходів та ідей залежить від поширення та засвоєння пов'язаних з ними інновацій. Крім того, інновації - це динамічна і всеохоплююча діяльність, яка відбувається в усіх секторах економіки; вона не є виключною прерогативою сектору бізнес-підприємств. Інші типи організацій, а також окремі особи часто вносять зміни в продукти або процеси, а також виробляють, збирають і поширюють нові знання, що мають відношення до інновацій.
Інновації відбуваються в усіх чотирьох широких секторах економіки, визначених Системою національних рахунків (СНР) Організації Об'єднаних Націй (ООН):

- ✔ Бізнес-підприємництво;
- ✔ Органи державного управління;
- ✔ Домогосподарства;
- ✔ некомерційні організації, що обслуговують домогосподарства;

Поняття інновації та її основні характеристики
Концептуальні засади вимірювання інновацій передусім запозичені з управлінських та економічних дисциплін (Smith, 2006). Управлінські погляди на інновації охоплюють те, як інновації можуть змінити позицію фірми на ринку та як генерувати ідеї для інновацій. Економічні перспективи вивчають, чому організації впроваджують інновації, сили, які рухають інновації, фактори, які їм перешкоджають, а також макроекономічний вплив інновацій на галузь, ринок або економіку.
Інновації не є лінійним, послідовним процесом, а передбачають багато взаємодій і зворотних зв'язків у створенні та використанні знань. Крім того, інновації ґрунтуються на процесі навчання, який спирається на численні вхідні дані і вимагає постійного вирішення проблем. Системна перспектива інновацій вимагає мультидисциплінарних та міждисциплінарних підходів для вивчення взаємозалежностей між суб'єктами, невизначеності результатів, а також залежних від способу дії та еволюційних особливостей систем, які є складними і нелінійними у своїй реакції на політичне реагування.

ЗНАННЯ

Інновації ґрунтуються на діяльності, яка заснована на знаннях і передбачає практичне втілення наявної або новоствореної інформації та знань. Інформація становить впорядковані дані і може бути відтворена та передана між організаціями за низькою вартістю. Знання - це розуміння інформації та здатність використовувати інформацію для

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

різних цілей. Знання здобуваються шляхом когнітивних зусиль, і тому нові знання важко передавати, оскільки вони вимагають навчання з боку одержувача. Як інформація, так і знання можуть бути отримані або створені в межах або поза межами відповідної організації.

НОВИЗНА СТОСОВНО ПОТЕНЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Знання можуть бути використані для розробки нових ідей, моделей, методів або прототипів, які можуть стати основою інновацій. Їх можна отримати назовні або розвинути в межах організації. Новизна інновації пов'язана з її потенційним використанням, яке обумовлене характеристиками продукту чи процесу відносно інших альтернатив, а також попереднім досвідом її постачальника та передбачуваних користувачів.

ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ФАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ

Для того, щоб нова ідея, модель, метод або прототип вважалися інновацією, їх потрібно впровадити. Впровадження вимагає від організацій систематичних зусиль, спрямованих на забезпечення доступності інновації для потенційних користувачів, як для власних процесів і процедур організації, так і для зовнішніх користувачів її продукції. Вимога впровадження є визначальною характеристикою інновацій, яка відрізняє їх від винаходів, прототипів, нових ідей тощо.

СТВОРЕННЯ ЦІННОСТІ

Інновації з точки зору економічної діяльності вимагають ресурсів, які могли б бути використані для інших цілей. Існування альтернативних витрат передбачає ймовірний намір суб'єктів, відповідальних за інноваційну діяльність, створювати цінність (або зберігати цінність) у тій чи іншій формі. Таким чином, цінність є імпліцитною метою інновацій, але не може бути гарантована заздалегідь, оскільки результати інновацій є невизначеними і специфічними.

Потреби користувачів та актуальність статистичних даних про інновації
Потреби користувачів визначають побудову системи вимірювання та звітності про інновації, а також подальше виробництво даних про інновації, статистики, індикаторів та поглибленого аналізу інноваційної діяльності. Існує широка зацікавленість у розумінні того, що спонукає фірми, громади та окремих осіб до інновацій, а також факторів, які впливають на їхню інноваційну діяльність. Релевантність даних про інновації для розуміння інноваційних процесів та рушійних сил може відрізнятися залежно від країни, галузі та

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

інституційного середовища. Корисність даних про інновації також залежить від можливості пов'язати їх з іншими типами даних.

Виділяють трьох основних теперішніх або потенційних користувачів інноваційних даних:

- Науковці;
- менеджери
- особи, відповідальні за розробку політики, або аналітики.

Потреби в даних у всіх трьох типів користувачів схожі, вони зацікавлені в

✔ отримання порівнянних даних за галузями, регіонами та періодами часу

бути в курсі змін у характері інновацій, таких як відкриті інновації або використання принципів дизайн-мислення

✔ уможливлення аналізу впливу інновацій на інноваційні організації, інші сторони та регіональну чи національну економіку;

✔ надання даних про фактори, що сприяють або перешкоджають інноваціям; пов'язування даних про інновації з іншими відповідними даними, такими як адміністративні реєстри або дані про окремих користувачів інновацій

Підприємницький сектор

Тут ми зосередимося на концепції інновацій у секторі бізнес-підприємств.

Термін "інновація" може використовуватися в різних контекстах для позначення як процесу, так і результату. Щоб уникнути плутанини, в Посібнику Осло термін "інноваційна діяльність" використовується для позначення процесу, тоді як термін "інновація" обмежується результатом.

Визначення ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (процес): Інноваційна діяльність охоплює всю дослідницьку, фінансову та комерційну діяльність, що здійснюється фірмою, яка має на меті створити інновацію для фірми.

ВИЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЇ: інновація - це новий або вдосконалений продукт чи бізнес-процес (або їх комбінація), який суттєво відрізняється від попередніх продуктів чи бізнес-процесів фірми, і який був представлений на ринку або введений в експлуатацію фірмою.

Продукт - це товар або послуга (або їх поєднання). Продукт вважається впровадженим, коли він стає доступним для використання його цільовими користувачами.

Бізнес-процеси передбачають всі основні види діяльності підприємства з виробництва продукції, а також всі допоміжні або підтримувальні види діяльності. бізнес-процес вважається впровадженим, коли він починає фактично використовуватися в діяльності підприємства.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Акт впровадження визначається як імплементація і є моментом часу, коли суттєво відмінний продукт або бізнес-процес вперше стає доступним для використання. Фірми часто вносять подальші корективи в інновацію після її впровадження.

Мінімальна вимога до інновації полягає в тому, що продукт або бізнес-процес повинен мати одну або більше характеристик, які суттєво відрізняються від тих, що містяться в продуктах або бізнес-процесах, які раніше пропонувалися або використовувалися фірмою. Ці характеристики повинні бути важливими для фірми або для зовнішніх користувачів. Наприклад, фірма може очікувати, що нові або покращені характеристики продукту (або бізнес-процесу) підвищать корисність для користувачів або посилять її власну конкурентну позицію на ринку.

Типи інновацій за об'єктом: Інновації продукту та бізнес-процесів Існує два основних типи інновацій за об'єктом:

- ✔ інновації, які змінюють продукти фірми (продуктові інновації)
- ✔ інновації, що змінюють бізнес-процеси фірми (інновації бізнес-процесів).

ТОВАРНА ІННОВАЦІЯ

Товарна інновація - це новий або вдосконалений товар чи послуга, які суттєво відрізняються від попередніх товарів чи послуг фірми і які були виведені на ринок.

Термін "продукт" визначений у Системі національних рахунків і охоплює як товари, так і послуги. Продукти - це економічний результат виробничої діяльності. Вони можуть обмінюватися і використовуватися як фактори виробництва у виробництві інших товарів і послуг, як кінцеве споживання домогосподарствами або урядом, або для інвестицій, як у випадку з фінансовими продуктами.

Товарні інновації повинні забезпечувати значне покращення однієї або декількох характеристик чи експлуатаційних властивостей. Це передбачає додавання нових функцій або покращення існуючих функцій чи зручності для користувача. Відповідні функціональні характеристики охоплюють якість, технічні характеристики, надійність, довговічність, економічну ефективність під час використання, доступність, зручність, придатність для використання та простоту в користуванні.

Товарні інновації можуть стосуватися двох основних типів продуктів: товарів та послуг.

ТОВАРИ - це матеріальні об'єкти та деякі продукти, що фіксують знання, на які можна встановити право власності, і право власності на які може бути передане через ринкові транзакції.

ПОСЛУГИ - це нематеріальні види діяльності, які виробляються і споживаються одночасно і які змінюють умови (наприклад, фізичні, психологічні тощо) користувачів. Залучення користувачів через їхній час, доступність, увагу, передачу інформації або зусилля часто є необхідною умовою, яка призводить до спільного виробництва послуг користувачами та

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

фірмою. Таким чином, атрибути або досвід послуги можуть залежати від внеску користувачів.
Розмежувальну лінію між товарами і послугами іноді буває важко встановити, а деякі продукти можуть мати характеристики і тих, і інших. Компанія може продавати товари своїм клієнтам або здавати їх в оренду як послугу, як це часто буває зі споживчими товарами тривалого користування та активами для бізнес-виробництва.

ІННОВАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ
Інновація бізнес-процесу - це новий або вдосконалений бізнес-процес для однієї або декількох бізнес-функцій, який суттєво відрізняється від попередніх бізнес-процесів фірми і який був введений у використання у фірмі.
Термін "бізнес-процес" стосується основної бізнес-функції виробництва товарів і послуг та допоміжних функцій, таких як дистрибуція і логістика, маркетинг, продаж і післяпродажне обслуговування; інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), що надаються фірмі, адміністративні та управлінські функції, інжиніринг і пов'язані з ним технічні послуги, а також розробка продуктів і бізнес-процесів. Бізнес-процеси можуть бути розроблені власними силами або закуплені із зовнішніх джерел.
Інновації бізнес-процесів поділяються на шість основних типів:

- ✔ Виробництво товарів або послуг
- ✔ Дистрибуція та логістика
- ✔ Маркетинг та продажі
- ✔ Інформаційно-комунікаційні системи
- ✔ Адміністрування та управління
- ✔ Розробка продуктів та бізнес-процесів

3.3.2 Від лінійної до циркулярної економіки

Що таке циркулярна економіка? "Циркулярна економіка - це модель виробництва та споживання, яка передбачає спільне використання, оренду, повторне використання, ремонт, відновлення та переробку наявних матеріалів і продуктів якомога довше. Таким чином, життєвий цикл продукції подовжується". (Новини Європейського парламенту).

Населення світу зростає, а разом з ним і попит на сировину. Однак пропозиція критично важливої сировини обмежена. Європейський Союз виробляє понад 2,5 мільярда тонн відходів щороку. Наразі він оновлює своє законодавство щодо поводження з відходами, щоб сприяти переходу до більш сталої моделі, відомої як циркулярна економіка. На

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

практиці це означає зведення відходів до мінімуму. Коли продукт досягає кінця свого життя, матеріали, з яких він виготовлений, залишаються в економіці, де це можливо. Вони можуть бути продуктивно використані знову і знову, створюючи таким чином додаткову цінність. Це відхід від традиційної, лінійної економічної моделі, яка базується на схемі "взяти-виготовити-спожити-викинути", до циклічної моделі.

Source: [European Parliament News]

Перехід від лінійної економіки до циркулярної - це зміна способу виробництва, споживання та управління ресурсами. У лінійній економіці ресурси видобуваються, перетворюються на продукти, використовуються, а потім знищуються як відходи. На противагу цьому, циркулярна економіка має на меті зберегти ресурси у використанні якомога довше, витягуючи з них максимальну цінність і мінімізуючи відходи.

Ось кілька ключових принципів і стратегій переходу від лінійної до циркулярної економіки:

- Дизайн для довговічності та придатності до переробки: Продукти повинні бути спроектовані так, щоб служити довше, легко ремонтуватися і мати компоненти, які можуть бути перероблені або використані повторно в кінці їхнього життєвого циклу. Це передбачає врахування всього життєвого циклу продукту, починаючи з етапу проектування.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

- Ефективність та оптимізація використання ресурсів: Ефективне використання ресурсів має вирішальне значення в циркулярній економіці. Це передбачає зменшення відходів та оптимізацію споживання ресурсів протягом усіх процесів виробництва та споживання. Це охоплює такі стратегії, як ощадливе виробництво, енергоефективність та мінімізація матеріальних витрат.

- Повторне використання та перепрофілювання: Наголос на повторному використанні та перепрофілюванні продуктів і матеріалів допомагає подовжити їхній термін служби та зменшити кількість відходів. Це може включати такі практики, як відновлення та перепродаж продукції, спільне використання або оренда предметів, а також перепрофілювання матеріалів для альтернативного використання.

- Переробка та відновлення: Переробка відіграє важливу роль у циркулярній економіці. Матеріали, які не можуть бути використані повторно, переробляються для створення нових продуктів або сировини. Ефективні системи управління відходами та інфраструктура переробки необхідні для ефективного відновлення цінних матеріалів.

- Біомімікрія та відновлювальні ресурси: Черпаючи натхнення в природі, біомімікрія має на меті розробку продуктів і процесів, що імітують природні системи. Використання відновлюваних ресурсів та впровадження сталих практик допомагає зменшити залежність від обмежених ресурсів та мінімізувати вплив на навколишнє середовище.

- Мережі співпраці та бізнес-моделі: Співпраця між бізнесом, урядами та зацікавленими сторонами має вирішальне значення для переходу до циркулярної економіки. Це включає формування мереж, обмін знаннями та впровадження інноваційних бізнес-моделей, таких як "продукт як послуга", коли товари не продаються, а здаються в оренду або лізинг.

- Поінформованість та зміна поведінки споживачів: Зміна поведінки споживачів має важливе значення для циркулярної економіки. Інформування споживачів про важливість сталого споживання, сприяння свідомим рішенням щодо купівлі та розвиток культури спільного та повторного використання є ключовими аспектами цього переходу.

- Політика та регулювання: Уряди відіграють вирішальну роль у стимулюванні переходу до циркулярної економіки. Важливими кроками на шляху до переходу є розробка відповідної політики та нормативно-правових актів, стимулювання сталих практик, а також встановлення цілей щодо переробки та утилізації відходів.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

- Перехід до більш циркулярної економіки може забезпечити такі переваги, як
- зменшення тиску на довкілля
- підвищення безпеки постачання сировини
- підвищення конкурентоспроможності
- стимулювання інновацій,
- прискорення економічного зростання,
- створення робочих місць

Споживачі також будуть забезпечені більш довговічними та інноваційними продуктами, що підвищить якість життя та заощадить їхні кошти в довгостроковій перспективі.
Додаткова інформація для кращого розуміння переходу від лінійного до циркулярного виробництва доступна тут.

3.3.3 Розробка та впровадження нових бізнес-моделей на основі концепції циклічності

Останніми роками бізнес все більше і більше орієнтується на сталість, оскільки громадськість стає все більш екологічно свідомою.
Ось деякі моменти, які слід враховувати, якщо ваш бізнес є "зеленим":
Місія і принципи сталого розвитку та екологічні проблеми є невід'ємною частиною всіх етапів бізнесу, від планування до реалізації.
Розробка екологічно чистих продуктів або послуг, які можуть принести користь кінцевому споживачеві та природі. Можна розрахувати "зелений слід", який дає уявлення про вплив бізнесу на навколишнє середовище з точки зору подорожей, споживання та відходів.
Він є більш екологічним, ніж інші продукти чи послуги. Підхід повторного використання/зменшення/переробки є простим і важливим - якщо навчитися робити це правильно, бізнес може заощаджувати витрати, бути більш екологічним та уникати відходів.
Він забезпечує стійку довгострокову альтернативу та піклується про життєвий цикл продукту (як довго продукт служить, які ресурси використовуються, які відходи створюються при цьому...)
Зелений бізнес охоплює всі (або принаймні більшість) з наведених нижче сфер:
● Повага до навколишнього середовища - нульове або низьке забруднення, використання місцевих ресурсів, не нанесення шкоди навколишньому середовищу
Енергоефективність - ефективне використання систем опалення, хороша будівельна ізоляція в будівлях, закриті вікна ...
Сталий транспорт - електромобілі, використання велосипедів або пішки, транспорт з нульовим або низьким рівнем забруднення і т.д.
● Збір зеленої енергії - вітрової, сонячної, хвильової, геотермальної енергії...

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Розумне використання ресурсів - уникати використання паперу, якомога більше працювати онлайн, використовувати місцеві продукти та людські ресурси, виділяти достатню кількість ресурсів для отримання кінцевих результатів тощо.
турбота про людей - позитивний вплив на місцеву громаду, турбота про своїх працівників, залучення громади, соціальна відповідальність.
Бути повністю зеленим може бути складно, але це можливо, якщо є бажання.

Перший крок

Для початку розробки нового, перепрофільованого, переробленого, адаптованого циркулярного продукту, послуги чи процесу ефективним інструментом є процес дизайн-мислення. 5-етапна модель була розроблена Інститутом дизайну Хассо-Платтнера при Стенфордському університеті і використовується багатьма організаціями.
Дивіться https://web.stanford.edu/~mshanks/MichaelShanks/files/509554.pdf, щоб отримати загальний огляд, та https://dschool.stanford.edu/resources/getting-started-with-design-thinking, щоб знайти ресурси та посібник для фасилітатора для впровадження процесу.
Процес складається з п'яти етапів. Інші моделі мають додаткові етапи, наприклад, натхнення для визначення виклику та активізації/мотивації команд, а також завершальний етап для впровадження.

На етапі акцентування уваги розвивається глибоке розуміння проблеми та потреб цільових груп і аудиторій нашого продукту.
На етапі визначення ми чітко описуємо проблему, яку хочемо вирішити, і потреби, які хочемо задовольнити.
Етап розробки ідеї - це найбільш творчий етап, на якому ми проводимо мозковий штурм для всіх видів божевільних, креативних і стійких ідей, збираємо і структуруємо ці ідеї.
Потім ми розробляємо прототип, створюючи чорновий варіант або модель наших ідей, а потім тестуємо його з однолітками, іншими студентами, викладачами та представниками цільових груп, які ми визначили.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Для підтримки процесу діджиталізації можна використовувати такі платформи, як Miro, Mural, Padlet, Mentimeter, Canva та інші нові додатки, що з'являються для розробки ідей. Ці платформи пропонують різноманітні шаблони для полегшення процесів дизайн-мислення. Крім того, ці цифрові платформи можна використовувати для сприяння співпраці та спільної розробки продуктів, послуг і рішень.

Замість написання лінійного бізнес-плану з великою кількістю слів, більш розумним способом розробки бізнес-плану є модель Business Canvas, розроблена Алексом Остервальдером (див. https://www.alexosterwalder.com) і адаптована багатьма способами. Модель Canvas можна безкоштовно завантажити з багатьох сайтів або використовувати онлайн на сайті strategyzer.com.

Business Canvas є потужним інструментом, оскільки показує, як думки пов'язані між собою, і, таким чином, розвиває системне мислення. Найкраще працювати в малих групах і починати заповнювати прогалини на полотні. Спочатку це може бути не так просто, але в командних дискусіях студенти швидко з'ясовують зв'язки між різними підказками Полотна.

Другий крок

Замість того, щоб писати лінійний бізнес-план з великою кількістю слів, більш розумним способом розробки бізнес-плану є модель Business Canvas, розроблена Алексом Остервальдером (див. https://www.alexosterwalder.com) і адаптована багатьма способами. Модель Canvas можна безкоштовно завантажити з багатьох сайтів або використовувати онлайн на сайті strategyzer.com. Business Canvas є потужним інструментом, оскільки показує, як думки пов'язані між собою, і, таким чином, розвиває системне мислення.

Для того, щоб адаптувати Canvas до розвитку бізнесу в рамках циркулярної економіки, ви можете використовувати Circulab. Вони пропонують хороші презентації та багато інструментів для підтримки розробки сталого та циркулярного бізнесу.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

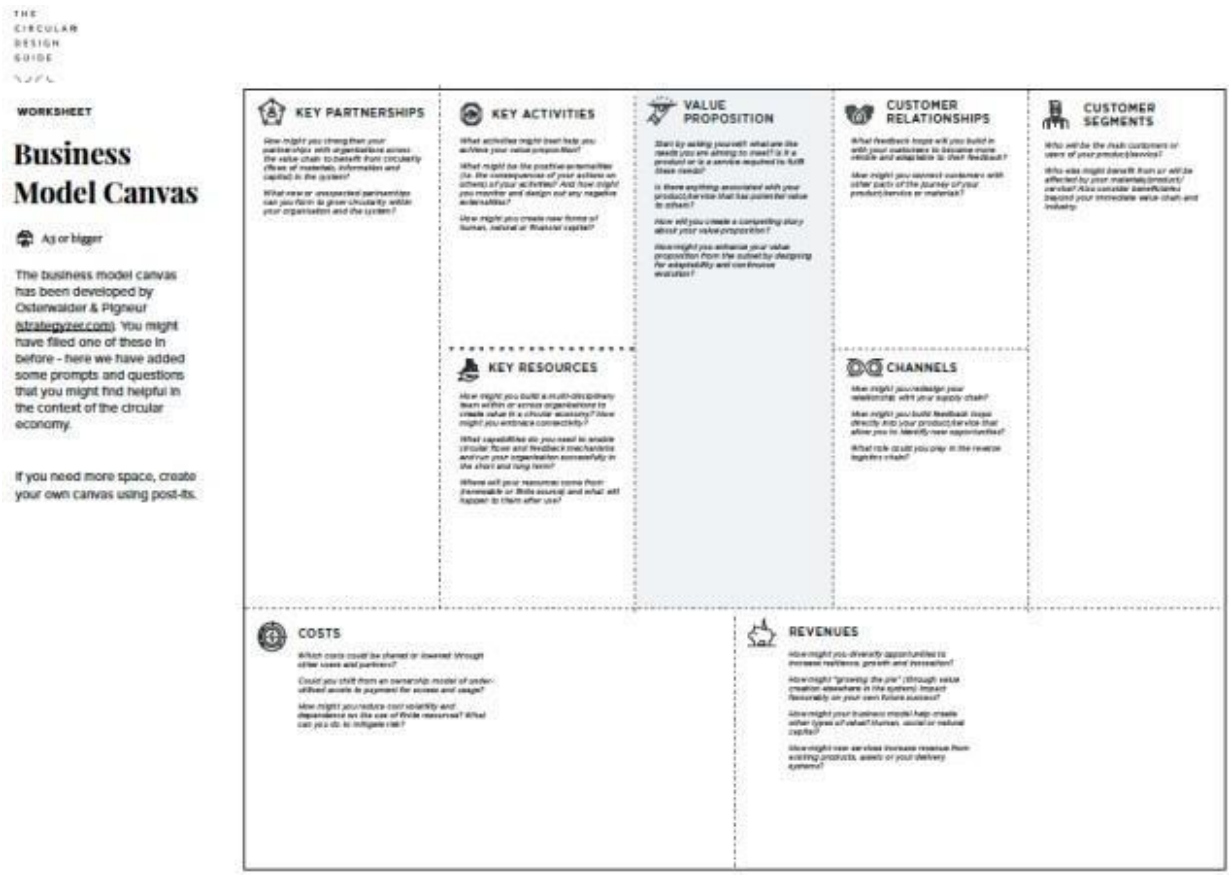

Source: Circulab: https://circulab.academy/circular-economy-tools/circular-canvas-business-models/

Після цього можна заповнити Канву. Ви можете почати з будь-чого, але корисно почати з Ціннісної пропозиції для клієнтів і для планети. Ефективний процес розробки ідей полегшує створення цієї ціннісної пропозиції, оскільки ви вже вивчили потреби вашої цільової аудиторії. Мисліть завжди циклічно та екологічно і подумайте, як ваші цінності можуть бути адаптовані для задоволення потреб. Також подумайте, як ваша ціннісна пропозиція відповідатиме цілям сталого розвитку ООН. Ви також можете надати інформацію про екологічний та вуглецевий слід, який залишають ваші пропозиції, або про те, як ви зменшуєте вплив на земні ресурси.

Після Ціннісної пропозиції буде легко визначити сегменти клієнтів, сегменти каналів збуту, способи зв'язку з клієнтами, а потім перейти до ключових видів діяльності та ключових ресурсів (персонал, навички, фінансування, майно тощо), необхідних для виробництва вашого продукту або надання послуг. Зацікавлені сторони, політики, друзі можуть бути важливими для вашого нового підприємства: визначте їх у розділі "Ключові партнерства".

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Потім важливою частиною вправи є визначення всіх доходів, на які ви розраховуєте, доходів і витрат.
Завжди враховуйте аспекти циклічності та сталості, що означає, що ваше підприємство має бути фінансово і соціально життєздатним, інклюзивним і корисним для планети.

4. Відео

Додаткові відеоматеріали до модуля

1. Сталий розвиток: Чому ми повинні розвивати зелену економіку: Від ОЕСР: https://www.youtube.com/watch?v=m9AS6KT7a5Y
2. Вступ до обліку природного капіталу. З проекту INCASE "Ірландський облік природного
капіталу для сталого довкілля", що фінансується Ірландським агентством з охорони навколишнього середовища: https://www.youtube.com/watch?v=ykzFmT4rhmM
3. Екосистемні послуги: З сайту Європейського Союзу з питань довкілля: https://www.youtube.com/watch?v=wMIUglBligI
4. Циркулярна економіка: З: Європейське агентство з навколишнього середовища: https://www.youtube.com/watch?v=_9mHi93n2AI

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

5. Висновки

Так зване "зелене підприємництво" є одним із найбільш інноваційних аспектів у понятті "підприємництво". Потреба в інноваціях та розробці нових підприємницьких ідей все сильніше пов'язується з екологічною необхідністю дбайливого ставлення до нашої планети та пошуку альтернативних, сталих способів виробництва та споживання. Як наслідок, потреба у розвитку "зелених компетенцій" у світі підприємництва є перевагою для практичної розробки та реалізації нових проектів.

Розвиток "зелених" компетенцій вимагає цілісного підходу, який поєднує кілька факторів, таких як екологічна свідомість, освіта, практичний досвід, інновації, співпраця та сприятлива політика. Цей навчальний модуль не розрахований на вичерпне та комплексне пояснення всіх цих факторів. Але він має на меті допомогти учасникам розпочати знайомство з цим підходом, демонструючи базові теоретичні положення та основні практичні кроки. З освітньої точки зору, навчальний модуль пропонує синтетичний огляд основних термінів, пов'язаних із зеленою тематикою, і потім спрямовує слухачів до набуття знань про те, як інтегрувати зелені компетенції у підприємницьку діяльність.

\

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

6. Список використаних джерел

- ✔ EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework – 2016 JRC European Commission
- ✔ GreenComp: The European sustainability competence framework – 2022 JRC European Commission
- ✔ UNEP UN Environment Programme, https://www.unep.org/
- ✔ Science for Environment Policy "Taking stock: progress in natural capital accounting" (2017)
- ✔ EntreComp framework: EntreComp into action. Get inspired. Make it happen. JRC European Commission
- ✔ Annual Sustainable Growth Strategy 2020 - COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN CENTRAL BANK, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE, THE COMMITTEE OF THE REGIONS AND THE EUROPEAN INVESTMENT BANK
- ✔ The European Green Deal – COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS – 2019
- ✔ A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS
- ✔ https://www.sustain.ucla.edu/about-us/what-is-sustainability/
- ✔ https://youmatter.world/en/definition/definitions-sustainability-definition-examples-principles/
- ✔ https://www.investopedia.com/terms/s/sustainability.asp
- ✔ https://sdgs.un.org/goals
- ✔ https://www.alexosterwalder.com/
- ✔ https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Co-funded by
the European Union

Стратегії спадкового бізнесу для сталого розвитку

This project has been funded with support from the European Commission. Its content and material reflects only the views of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.Project number: 2020-1-SE01-KA202-077922